

Ústav jazyků Fakulty elektrotechniky a komunikačních technologií Vysokého učení technického v Brně

Eva Ellederová, Petra Zmrzlá

Hlavní náplní práce Ústavu jazyků (UJAZ) Fakulty elektrotechniky a komunikačních technologií Vysokého učení technického v Brně je výuka obecné, odborné a akademické angličtiny na Fakultě elektrotechniky a komunikačních technologií, Fakultě informačních technologií a Fakultě podnikatelské. Kromě anglického jazyka UJAZ nabízí i kurzy němčiny, španělštiny, francouzštiny a italštiny.

Počátky tvůrčí činnosti UJAZu jsou spojeny především se jmény doc. PhDr. Mileny Krhutové, Ph.D. (2009), která se věnovala výzkumu specifik technického diskurzu, a PhDr. Ludmily Neuwirthové, Ph.D. (2009), jejíž práce v oblasti metodologie a standardizace cizojazyčného vzdělávání na vysokých školách technického zaměření výrazně přispěla k vytvoření interdisciplinární koncepce studijního programu nabízeného ústavem.

Mgr. Ing. Eva Ellederová, Ph.D., realizovala na UJAZu konstrukční výzkum vlastní učebnice pro výuku odborné angličtiny (2021, 2022c), jehož dualistický přínos spočívá ve vytvoření učebnice pro konkrétní předmět Angličtina pro IT a v produkci konstrukčních principů, které přispívají k rozvoji teorií tvorby učebnic pro výuku odborné angličtiny. V současné době se zabývá výzkumem mluveného anglického jazyka studentů informatiky (Ellederová, 2022b, 2023) a psycholingvisticými aspekty osvojování cizího jazyka (2024).

Výzkum v oblasti lexikologie a lexikálních systémů dlouhodobě provádí PhDr. Milan Smutný, Ph.D. (2017, 2018), který ve svých odborných článcích zkoumá např. vztah mezi konceptuální strukturou a sémantickou formou a další související problémy. Mgr. Miroslav Kotásek, Ph.D. (2024), se zabývá výzkumem v oblasti literární vědy. Ve svých příspěvcích se soustřeďuje na specifika a odlišnosti vědeckých a literárních textů a jejich současné propojení ve vědecko-fantastické literatuře (Kotásek, 2023). PhDr. Dagmar Šťastná (2024) se zabývá výzkumem v oblasti kognitivní lingvistiky a společně s Mgr. Janou Jaškovou, Ph.D., realizovaly výzkum potřeb firem v oblasti jazykového vzdělání (Jašková & Šťastná, 2019).

Mgr. Petra Zmrzlá, Ph.D., se dlouhodobě věnuje diskurzní analýze a akademické angličtině. V současné době pracuje na výzkumu evaluativního jazyka v oponentních posudcích spolu s Mgr. Bc. Magdou Sučkovou, Ph.D., která se také zaměřuje na fonetiku anglického jazyka. Mgr. Agata Walek, Ph.D., se po úspěšné obhajobě disertační práce nadále zabývá oblastmi fonosémantiky, teorie konceptuální me-

tafory a fenomenologie. Mgr. Petra Langerová se v rámci doktorského studia soustředí na výzkum učebních stylů studentů Fakulty elektrotechniky a komunikačních technologií.

Ke každodenní práci samozřejmě patří také tvorba výukových materiálů, a to nejen formou elektronické podpory, tvorby a kompilace dílčích vstupů. Završením takové činnosti mohou být originální publikace, jako např. *Discourse Under Investigation* (Zmrzlá, 2022), či učebnice *English for Information Technology* (Ellederová, 2022a), která je výstupem konstrukčního výzkumu učebnic pro výuku odborného anglického jazyka.

UJAZ jako jediný v České republice garantuje interdisciplinární bakalářský studijní program Angličtina pro praxi v elektrotechnice a komunikačních technologiích (BPC-APE). Studijní program se převážně specializuje na filologické vzdělávání (57 %) v kombinaci s technickým vzděláváním v oblasti elektrotechniky a komunikačních technologií (43 %). Studijní program BPC-APE připravuje studenty na úspěšnou kariéru v dynamickém a globalizovaném světě technologií. Program je navržen tak, aby studentům poskytl porozumění nejen technickým konceptům, ale také schopnost efektivně komunikovat v anglickém jazyce (na úrovni C1 dle *Společného evropského referenčního rámce pro jazyky*), který je dnes lingvou frankou v oblasti vědy a techniky.

Výuka lingvistických předmětů „Jazyk jako diskurz vědy a techniky“, „Analýza profesního diskurzu“, „Metodika překladu“ a „Kontrastivní analýza odborných textů“, poskytuje studentům nástroje k analýze a tvorbě odborných textů. Tyto předměty umožňují studentům pochopit, jak se technické informace prezentují a jakým způsobem se efektivně překládají a interpretují do různých jazykových kontextů. Odborný anglický jazyk, zahrnující předměty jako „Angličtina pro inženýry“ a „Angličtina pro komunikační technologie“, se zaměřuje na osvojování specifické terminologie a komunikačních funkcí v profesním kontextu. V programu jsou dále zařazeny předměty „Obchodní angličtina“ a „Kulturní studia“ důležité pro zvládnutí efektivní mezikulturní obchodní komunikace v mezinárodním prostředí technologických organizací. Součástí výuky je i týdenní workshop „Technical Writing“ poskytovaný zaměstnanci firmy Red Hat, kteří se specializují na tvorbu a editaci technických dokumentů.

Závěrečné práce studentů lze rozdělit do několika tematických okruhů: 1) postupy překládání odborného textu a jejich praktická aplikace (např. Heger, 2020; Šustrová, 2021); 2) diskurzivní, pragmatická a rétorická analýza mluvených a psaných textů z oblasti elektrotechniky a informatiky (např. Doležal, 2021; Vlachová, 2021; Gajdošová, 2022; Chufarov, 2022); 3) tvorba technických textů, softwaru, multimedií a jejich lokalizace (např. Ondráčková, 2016; Hotový, 2018; Nikulcha, 2023; Starykovska, 2023); 4) kulturní a sociální problematika v oblasti elektrotechniky a informatiky (např. Sobina, 2018; Horváth, 2020); 5) využití umělé inteligence

pro překlad a analýzu mluveného a psaného jazyka (např. Kvapil, 2017; Stanković, 2021) a 6) technicky zaměřené práce, které studenti zpracovávají ve spolupráci s odborným konzultantem (např. Křečková, 2017; Šidla, 2018; Marečková, 2023)

Absolventi BPC-APE nacházejí uplatnění jako technical writeři, editoři, překladaatelé, lokalizátoři webových stránek a softwaru, copywriteři, mluvčí a projektoví manažeři v mezinárodních technologických společnostech. Díky své schopnosti přesně a efektivně komunikovat technické informace v angličtině jsou cennými členy týmů v mezinárodních organizacích a firmách, které vyžadují jasnou a srozumitelnou komunikaci. Studijní program BPC-APE tak otevírá dveře k široké škále kariérních možností a připravuje studenty na to, aby excelovali v rychle se měnícím světě technologií. K uplatnitelnosti absolventů přispívá i fakt, že v rámci studia absolvují v každém ročníku několikátýdenní odbornou praxi.

Absolventi BPC-APE také mohou pokračovat na magisterském stupni studia v některém ze studijních programů Fakulty elektrotechniky a komunikačních technologií, Podnikatelské fakulty a Ústavu soudního inženýrství Vysokého učení technického v Brně. Také mohou studovat Překladatelství anglického jazyka na Filozofické fakultě nebo Evropská studia na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně. Někteří studenti úspěšně pokračují ve studiu na zahraničních univerzitách (např. VIA University College in Horsens, Universidad de Málaga) nebo studují doktorské studijní programy.

Ohlasy absolventů původního studijního programu Angličtina v elektrotechnice a informatice (<https://www.ujaz.fekt.vut.cz/zkusenosti-nasich-absolventu>) dokazují, že právě interdisciplinarita přispívá k výhodnější výchozí pozici při hledání dalšího profesního uplatnění.

Literatura

- DOLEŽAL, J. (2021). *Pragmatic analysis of humorous air traffic control conversation exchanges* [Bakalářská práce]. Vysoké učení technické v Brně. <https://www.vut.cz/en/students/final-thesis/detail/134546>
- ELLEDEROVÁ, E. (2021). An ESP coursebook design principles grounded in design-based research. *Taiwan International ESP Journal*, 12(2), 19–47. [http://dx.doi.org/10.6706/TIESPJ.202112_12\(2\).0002](http://dx.doi.org/10.6706/TIESPJ.202112_12(2).0002)
- ELLEDEROVÁ, E. (2022a). *English for Information Technology*. VUTIUM.
- ELLEDEROVÁ, E. (2022b). Information technology students' involvement in in-class debates: Speech acts and modification of the illocutionary force. *Discourse and Interaction*, 15(2), 28–52. <https://doi.org/10.5817/DI2022-2-28>
- ELLEDEROVÁ, E. (2022c). *Konstrukční výzkum učebnice pro výuku odborného anglického jazyka*. MuniPress. <https://doi.org/10.5817/cz.muni.m280-0267-2022>
- ELLEDEROVÁ, E. (2023). Rhetorical strategies used by information technology students in in-class presentations. *IAFOR Journal of Education*, 11(1), 121–141. <https://doi.org/10.22492/ije.11.1.07>
- ELLEDEROVÁ, E. (2024). *The psychology behind second language acquisition*. Nova Science Publishers, Inc. <https://doi.org/10.52305/MTPV1876>

- GAJDOŠOVÁ, G. (2022). *Speech acts performed by information technology students in online debates* [Bakalářská práce]. Vysoké učení technické v Brně. <https://www.vut.cz/en/students/final-thesis/detail/142532>
- HEGER, M. (2020). *Commented translation of a text on science and technology* [Bakalářská práce]. Vysoké učení technické v Brně. <https://www.vut.cz/en/students/final-thesis/detail/127194>
- HORVÁTH, J. (2020). *Shedding light on the Dark Web* [Bakalářská práce]. Vysoké učení technické v Brně. <https://www.vut.cz/en/students/final-thesis/detail/127142>
- HOTOVÝ, T. (2018). *Design of e-learning application for the course English for IT* [Bakalářská práce]. Vysoké učení technické v Brně. <https://www.vut.cz/en/students/final-thesis/detail/111819>
- CHUFAROV, E. (2022). *Comparative analysis of professional texts on computer science* [Bakalářská práce]. Vysoké učení technické v Brně. <https://www.vut.cz/en/students/final-thesis/detail/142530>
- JAŠKOVÁ, J. & ŠTASTNÁ, D. (2019). Tertiary level proficiency in ESP: Employer survey analysis. *CASALC Review*, 9(2), 5–20. <https://doi.org/10.5817/CASALC2019-2-1>
- KOTÁSEK, M. (2023). The critical potential of science fiction. In S. LINDGREN (Ed.), *Handbook of critical studies of artificial intelligence* (s. 254–265). Edward Elgar Publishing.
- KOTÁSEK, M. (2024). How many deaths? Auto-bio-graphy as death-writing. *World Literature Studies*, 16 (1), 109–119. <https://doi.org/10.31577/WLS.2024.16.1.8>
- KRHUTOVÁ, M. (2009). *Parameters of professional discourse. English for electrical engineering*. Tribun EU.
- KŘEČKOVÁ, J. (2017). *Nanostructures and nanosensors* [Bakalářská práce]. Vysoké učení technické v Brně. <https://www.vut.cz/en/students/final-thesis/detail/102096>
- KVAPIL, L. (2017). *Effectiveness of machine translation*. [Bakalářská práce]. Vysoké učení technické v Brně. <https://www.vut.cz/en/students/final-thesis/detail/102117>
- MAREČKOVÁ, K. (2023). *Nuclear power plants design and safety: A case study of the Temelín nuclear power plant* [Bakalářská práce]. Vysoké učení technické v Brně. <https://www.vut.cz/en/students/final-thesis/detail/151499>
- NEUWIRTHOVÁ, L. (2009). *Standard cizojazyčného vzdělávání na vysoké škole technického zaměření*. CERM.
- NIKULCHA, M. (2023). *Methods of websites localization* [Bakalářská práce]. Vysoké učení technické v Brně. <https://www.vut.cz/en/students/final-thesis/detail/151496>
- ONDRÁČKOVÁ, M. (2016). *Measurement in electrical engineering: Digital learning materials* [Bakalářská práce]. Vysoké učení technické v Brně. <https://www.vut.cz/en/students/final-thesis/detail/94431>
- SMUTNÝ, M. (2017). The language of science and technology: Linguistics as a part of a multidisciplinary study program. In M. DEL CARMEN ARAU RIBEIRO, A. GONÇALVES & M. MOREIRA DA SILVA (Eds.), *Languages and the market: a ReCLES.pt selection of international perspectives and approaches* (s. 33–41). ReCLES.pt – Associação de Centros de Línguas do Ensino Superior em Portugal.
- SMUTNÝ, M. (2018). Terminology as a specific carrier of information. *Prague Journal of English Studies*, 7(1), 143–160. <https://doi.org/10.1515/pjes-2018-0009>
- SOBINA, A. (2018). *A perpetual glass ceiling? The position of women in the ICT sector* [Bakalářská práce]. Vysoké učení technické v Brně. <https://www.vut.cz/en/students/final-thesis/detail/111834>
- STANKOVIČ, A. (2021). *Natural language processing: Analysis of information technology students' spoken language* [Bakalářská práce]. Vysoké učení technické v Brně. <https://www.vut.cz/en/students/final-thesis/detail/134542>
- STARYKOVSKA, V. (2023). *Design of educational videos for the study programme English in Electrical Engineering and Informatics* [Bakalářská práce]. Vysoké učení technické v Brně. <https://www.vut.cz/en/students/final-thesis/detail/151498>

- ŠIDLA, O. (2018). *Analysis of a photovoltaic power plant operation* [Bakalářská práce]. Vysoké učení technické v Brně. <https://www.vut.cz/en/students/final-thesis/detail/102132>
- ŠŤASTNÁ, D. (2024). Working memory and its role in cognitive linguistics. In E. Ellederová (Ed.), *The psychology behind second language acquisition* (s. 25–52). Nova Science Publishers, Inc. <https://doi.org/10.52305/MTPV1876>
- ŠUSTROVÁ, P. (2021). *Commented translation: Measurements in electrotechnics and audiotronics* [Bakalářská práce]. Vysoké učení technické v Brně. <https://www.vut.cz/en/students/final-thesis/detail/134537>
- VLACHOVÁ, M. (2021). *Persuasive language used in presentations by information technology students* [Bakalářská práce]. Vysoké učení technické v Brně. <https://www.vut.cz/en/students/final-thesis/detail/142532>
- ZMRZLÁ, P. (2022). *Discourse under investigation: A brief summary of theoretical background and concepts*. VUTIUM.

Autorky

Mgr. Ing. Eva Ellederová, Ph.D., e-mail: ellederova@vut.cz, vystudovala obor Procesní inženýrství na Fakultě strojního inženýrství Vysokého učení technického v Brně a obory Anglický jazyk a literatura a Pedagogika na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Doktorský titul získala v oboru Didaktika cizího jazyka na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity. Působí jako odborná asistentka na Fakultě elektrotechniky a komunikačních technologií Vysokého učení technického v Brně. Má dlouholetou praxi s výukou angličtiny pro informační technologie, angličtiny pro chemiky a obchodní angličtiny. Vydala několik učebnic včetně *English for Information Technology* (2022). Kromě několika časopiseckých článků a kapitol zařazených v databázích Scopus a Web of Science je autorkou monografie *Konstrukční výzkum učebnice pro výuku odborného anglického jazyka* (2022) a editorkou knihy *The Psychology Behind Second Language Acquisition* (2024). V současnosti se zabývá konstrukčním výzkumem učebnic pro výuku odborné angličtiny a výzkumem mluveného anglického jazyka studentů oboru informační technologie. [ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2375-9426>]

Mgr. Petra Zmrzlá, Ph.D., e-mail: zmrzlapetra@vut.cz, se po studiu německého, ruského a anglického jazyka na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity rozhodla zaměřit především na anglickou lingvistiku. Na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity se věnovala výzkumu jazyka odborných článků a získala doktorský titul v oboru Anglický jazyk studijního programu Filologie. V minulosti vyučovala německý jazyk na Fakultě strojního inženýrství a anglický jazyk na Fakultě podnikatelské. V současnosti působí jako odborná asistentka a vedoucí Ústavu jazyků na Fakultě elektrotechniky a komunikačních technologií Vysokého učení technického v Brně. Jejím hlavním profesním zaměřením je kromě výuky především oblast akademické angličtiny a diskurzní analýzy.